

ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΕΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, ΤΗΛ. 210 330 2229
ΑΘΗΝΑ 106 75

Ο ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΠΡΩΤΟΣ ΑΙΩΝΑΣ ΑΝΑΖΗΤΕΙ ΤΟΝ ΘΕΟ;

Συγκεκριμένα δεδομένα
της εποχής μας

Αθήνα 2008

Ο 21ος αιώνας αναζητεί τον Θεό;

Ας μη φανεί παράδοξο το ερώτημα αυτό, διότι παρόλα τα επιτεύγματα της ηλεκτρονικής και τις διάφορες παγκοσμιοποιήσεις, υπάρχουν και σήμερα αρκετές αναζητήσεις του Θεού και μάλιστα πολύ σοβαρές. Θα παραθέσουμε μερικές μαρτυρίες αξιόλογων προσώπων από τα τελευταία χρόνια του αιώνα μας στην Ευρώπη, συγκεκριμένα ντοκουμέντα, ομολογίες Πίστεως από κορυφαίους εκπροσώπους της επιστήμης, της τέχνης, του στοχασμού.

Αρχίζουμε με ένα ντοκουμέντο, που δείχνει ότι το θρησκευτικό ενδιαφέρον δεν έλειψε και σήμερα στη χώρα του Βολταίρου και του Πασκάλ. Το έτος 2000 η γαλλική μαρξιστική επιθεώρηση «**Η σκέψη**» (*La Pensée*, τεύχος 322, των εκδόσεων *Espaces Marx*) ήταν αφιερωμένη στο μέγα θέμα του Χριστιανισμού. Στην εισαγωγή ο διευθυντής της επιθεωρήσεως A. Cazanova επισημαίνει ότι στο σταυροδρόμι των τεραστίων μεταβολών που βρίσκεται σήμερα η ανθρωπότητα, η πίστη στον Ιησού Χριστό ως ενανθρωπήσαντα και σταυρωθέντα από τις δυνάμεις της εξουσίας Θεό, οι Μακαρισμοί και η επί του Όρους Ομιλία αποτελούν πηγές, από τις οποίες οι άνθρωποι αντλούν ελπίδα και δύναμη στους αγώνες τους για ειρήνη, ελευθερία και δικαιοσύνη. Ακολουθούν τέσσερα άρθρα ιστορικής κριτικής του Χριστιανισμού, το σημαντικότερο από τα οποία, του Fr. Vouga, αναφέρεται στις πρώτες χριστιανικές κοινότητες, οι οποίες -σημειώνει- δείχνουν ένα πλουραλιστικό οικουμενισμό, ένα καινούργιο κοινωνικό μοντέλο στον κόσμο της Δύσεως, πράγμα που είναι μια σημαντική κοινωνική προσφορά.

Με το πνεύμα περίπου αυτό είναι γραμμένα και τα άλλα άρθρα -από ιστορικούς και κοινωνιολόγους- όπως του M.Löwy, ο οποίος προσπαθεί να κάνει μια επανερμηνεία του συνθήματος «η θρησκεία είναι το όπιο του λαού», λέγοντας, όπως και άλλοι ερμηνευτές, ότι «η θρησκεία είναι ο αναστεναγμός, η ανάσα της καταπιεσμένης υπάρξεως, η καρδιά ενός κόσμου χωρίς καρδιά». Γενικά το αφιέρωμα αυτό μπορεί να μην είναι τέλειο θεολογικά, αλλά είναι καρπός σοβαρής και προσεκτικής μελέτης του θέματος, χωρίς φανατισμό και σκληρές προκαταλήψεις.

Λοιπόν, και οι αριστεροί κάτι ομολογούν. Και όχι μόνο αυτοί, αλλά και άλλοι, όπως θα δούμε παρακάτω, από την Ιταλία και τη Γερμανία.

Tο 2003 συνήλθε το Διεθνές Συνέδριο με θέμα: «Αρχές και Αξίες για την οικοδόμηση της Ευρώπης» (4-6 Μαΐου, στο ξενοδοχείο Caravel). Τα πρακτικά του Συνεδρίου εκδόθηκαν σε τόμο 509 σελίδων, στην Ελληνική και την Αγγλική. Μίλησαν επιστήμονες και πολιτικοί. Αναφέρουμε τρία ονόματα:

Ο M.Camdessus, τέως διοικητής της Ευρωπαϊκής Τράπεζας, είπε, ότι η χριστιανική διάσταση είναι απαραίτητη.

Ο δόκτωρ N. Weninger, πολιτικός σύμβουλος του προέδρου P. Πρόντι, είπε: «Η Ευρώπη αναμφιβόλως είναι χριστιανική».

Ο εκπρόσωπος της COMECE N. Treanor τόνισε: «Το λαϊκό μας μοντέλο δεν σημαίνει κρατικό αθεϊσμό». Και ανέφερε σχετικές γνώμες του Γάλλου πρωθυπουργού Raffarin και του υπουργού Εσωτερικών της Γαλλίας Sarkozy.

(Επιστολή του Ανθρωπιστικού Συνδέσμου Αθηνών, Καθημερινή 17-02-2006).

Το θέρος του ίδιου έτους το επιστημονικό περιοδικό «Ογκολογική» της εν Αθήναις Αντικαρκινικής Εταιρείας είχε άρθρο του ομότιμου καθηγητού της ιστορίας της Ιατρικής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, Σπύρου Μαρκέτου για μια σημαντική επέτειο: για τα 50 χρόνια από την ανακάλυψη του D.N.A. που πραγματοποίησαν οι δύο νέοι τότε ερευνητές: ο Βρετανός Krik και ο Αμερικανός Watson. Και καταλήγει το άρθρο με μία φράση του Άγγλου καθηγητού Krik, ότι τελικά δεν ξέρουμε ακριβώς ποια είναι η δομή ή η λειτουργία του γονιδιώματος, κάποια ανωτέρα δύναμη το κατευθύνει. Και προσθέτει ο Σπύρος Μαρκέτος πολύ χαρακτηριστικά: «Δηλαδή, θέλει να πει θεία δύναμη». Έτσι ομιλούν οι ειδικοί ερευνητές.

Κατά το θέρος του έτους αυτού γράφτηκε και στις αθηναϊκές εφημερίδες, ότι ο καθηγητής της Οξφόρδης Alister McGrath εξέδωσε βιβλίο με τον τίτλο «**Το λυκόφως του αθεϊσμού**», (The twilight of atheism, έκδοση Doubleday), όπου υποστηρίζει ότι ο αθεϊσμός που είχε μεγάλη έξαρση στους προηγούμενους αιώνες, λόγω της αναπτύξεως των θετικών επιστημών, σήμερα δεν είναι στην κορυφή του, οι μεγάλοι στοχαστές ζητούν κάτι βαθύτερο, ένα πνευματικό θεμέλιο, κάτι από τη μεταφυσική ή από τη θρησκεία. (Εφημερίδα «Τα Νέα», 12-08-2004, τρία αξιόλογα σχόλια).

Τον ίδιο χρόνο, απέθανε στη Μόσχα ο Ακαδημαϊκός Σεργκέι Αβέριντσεφ, διάσημος ιστορικός που ασχολήθηκε με το Βυζάντιο, ιδιαίτερα στη μελέτη του «**Ποιητική της πρώιμης Βυζαντινής Λογοτεχνίας**» (1977). Εκεί, βρίσκει τον κρυμμένο θησαυρό της Πίστεως, που τον φύλαξε το Βυζάντιο δια των Πατέρων της Εκκλησίας. Εκεί, είναι το έσωθεν κάλλος της προσευχής του Ιησού, «ή καύσις τῆς καρδιάς» κατά τον Ισαάκ τον Σύρον, η εσωτερική απελευθέρωση, ο θείος φωτισμός και ο θείος έρως. Θαυμάζει ιδίως την Βυζαντινή υμνολογία με την βαθειά θεολογία της και προπάντων τον Συμεών τον νέο Θεολόγο με τον πλούτο των βιωμάτων του (περιοδικό «Ανάπλασις», Μάιος-Ιούνιος 2004). Για τον ίδιο καθηγητή βλέπε: Περιοδικό “Courrier” UNESCO, Αύγουστος 1988. Περιοδικό «Εκκλησία», 1η Οκτωβρίου 1988. Ηλ. Μαστρογιαννόπουλου, «Σημάδια του Πνεύματος», εκδόσεις «Τέρτιος», 1993.

Παρομοίως, τον Μάιο του 2004 στο Συνέδριο της Ακαδημίας Αθηνών, περί των πνευματικών αξιών, ο Νορβηγός καθηγητής T.Lindholm εξύμνησε τους Πατέρες της Εκκλησίας και ιδιαίτερα τον Άγιο Μάξιμο τον Ομολογητή του 7ου αιώνα. (π. Ακτίνες, Νοεμ. 04). Ως πρόεδρος του Ινστιτούτου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, ανέφερε το κλασικό έργο «Φιλοκαλία των Πατέρων της Εκκλησίας» (αγγλική μετάφραση από τον Επίσκοπο Κάλλιστο, στην Οξφόρδη), όπου τονίζεται ότι πλάσθηκε ο άνθρωπος κατ' εικόνα Θεού, με λογικό και ελευθερία, και απ' αυτό απορρέουν τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Και μια διαφορετική μαρτυρία από την Αγγλία. Κυκλοφόρησε εκεί το βιβλίο «**Αγώνας θεογνωσίας**» από την Ορθόδοξη Μονή του Έσσεξ, που περιέχει την αλληλογραφία του Δ. Μπάλφουρ με τον αείμνηστο πατέρα Σωφρόνιο Σαχάρωφ, καθηγούμενο, όπου αποδεικνύεται ότι ο ονομαστός αυτός Άγγλος που είχε προσέλθει στην Ορθοδοξία και κατόπιν άφησε την ιεροσύνη του και μπήκε στις υπηρεσίες των Άγγλων, κατόπιν μετανόησε το 1962, εξομολογήθηκε στον Γέροντα, ασχολήθηκε σοβαρά με την Ορθόδοξη Θεολογία και πέθανε το 1989 («Το Βήμα», 20-03-2005, «Ανάπλασις», 2005, «Εκκλησιαστική Παρέμβαση», Νοέμβριος 2004 και εξής). Άρα, το όνομα Μπάλφουρ δεν είναι πλέον ένα αρνητικό δεδομένο, αλλά μία θετική μαρτυρία Πίστεως.

Το θέρους του 2005 δημοσιεύθηκε μια σπουδαία ομολογία του Νοτιοαμερικανού (Κολομβία) συγγραφέα και δημοσιογράφου Γκαμπριέλ Γκαρσία Μάρκες (Βραβείο Nobel, 1982), που είναι γνωστός για το έργο του «**106 χρόνια μοναξιάς**», και βρισκόταν στις τελευταίες του ημέρες λόγω καρκίνου. Εκεί ομολογούσε: «Αν ο Θεός μου δώριζε ένα κομμάτι ζωή, δεν θα άφηνα να περάσει ούτε μία μέρα χωρίς να πω στους ανθρώπους ότι τους αγαπώ... Ζήτα από τον Κύριο τη δύναμη και τη σοφία για να εκφράσεις τις κρυφές σου σκέψεις. Δείξε στους φίλους σου τι σημαίνουν για σένα». (Περιοδικό «Ευροκλύδων», Αύγουστος 2005).

Στην εφημερίδα «**Ουνιτά**» της Ιταλίας (27 Σεπτεμβρίου 2005) ο Γραμματέας των δημοκρατικών της Αριστεράς Πιέρο Φασίνο, δήλωνε: «Πιστεύω στον Θεό και είμαι Καθολικός από πάντα... Είμαι πιστός, αλλά επειδή πρόκειται για ένα γεγονός απολύτως προσωπικό, ιδιωτικό, δεν το εκδηλώνω πολιτικά ή κοινωνικά». Και σε συνέντευξη στο Ράδιο 2 αποκάλυψε ότι είναι ο πρώτος Γραμματέας του Κ.Κ.Ι. και των διαδόχων σχηματισμών που δηλώνει πιστός. (Εφημερίδα «Αυγή», 06-11-2005).

Τον ίδιο χρόνο κυκλοφόρησε στην Αθήνα σε μετάφραση το βιβλίο του Chist. Merril: «**Ταξίδι στον Άθω**» (έκδοση «Μεταίχμιο», 2005). Ο συγγραφέας, ποιητής και πολεμικός ανταποκριτής αμερικανικών εφημερίδων στον πόλεμο της Βοσνίας, που δίδαξε και σε Πανεπιστήμια, ομολογεί ότι μετά τον τραγικό αυτό πόλεμο, όπου ταλαιπωρήθηκε πάρα πολύ, σκέφτηκε να πάει προσκυνητής στον Άγιον Όρος, που είχε ακούσει πολλά καλά γι' αυτό. Έτσι το βιβλίο αυτό είναι ένα αληθινό προσκύνημα και μία εξομολόγηση βαθιά και ειλικρινής, μια συγκινητική ανακάλυψη του νοήματος του ορθόδοξου Μοναχισμού.

Στις 10 Απριλίου 2005 σε συνέντευξη στην «Καθημερινή» ο Άρης Πατρινός, ένας εκ των τριών συντονιστών για την χαρτογράφηση του ανθρώπινου D.N.A., είπε: «Η αβίαστη απάντηση για την παρατηρούμενη αρμονία του φυσικού κόσμου, των ζωικών και φυτικών οργανισμών, είναι ο Θεός. Είναι πολύ δύσκολο για μένα να δεχθώ ότι όλη αυτή η αρμονική συνεργασία τρισεκατομμυρίων έμβιων όντων είναι απλώς αποτέλεσμα μιας χαοτικής συμπεριφοράς. Επομένως, θα ένοιωθα περισσότερο άνετα σε μια απάντηση που θα είχε το Θεό στο ρόλο αυτό. Οι αισθήσεις μας αντιλαμβάνονται μόνο ένα μέρος της πραγματικότητας που μας περιβάλλει. Υπό αυτήν την έννοια κανείς δεν μπορεί να συλλάβει όλες ή κάποιες διαστάσεις του νοήματος της Δημιουργίας».

Είναι άξιο προσοχής, ότι κατά το ίδιο αυτό έτος με αφορμή τη συμπλήρωση 55 ετών από τον θάνατο του Κωνσταντίνου Καραθεοδωρή, γράφτηκαν πολλά για τον κορυφαίο αυτό μαθηματικό και στενό συνεργάτη του Α.Εinstein, ο οποίος διδάξε σε έξη Πανεπιστήμια της Γερμανίας και βοήθησε πολύ τα Πανεπιστήμια Αθηνών και Θεσσαλονίκης. Ο σοφός αυτός επιστήμων ήταν πιστός Χριστιανός, εκκλησιαζόταν τακτικά στον Ορθόδοξο ναό του Μονάχου, παρακινούσε τα παιδιά του να απαγγέλουν το «Πάτερ ήμῶν» και το «Πιστεύω» και έχουν τη φωτογραφία του στο ναό αυτόν. (Βλέπε τα περιοδικά «Αγωγή», Σεπτέμβριος και Νοέμβριος 2005, «Ακτίνες», Δεκέμβριος 2005, Μάρτιος και Απρίλιος 2006. «Η δράσις μας», Απρίλιος 2006, «Μαθητικές Επιλογές», Λάρισα 2006). Παράλληλα, ετοιμάζεται μουσείο για το έργο του στην πατρίδα του Κομοτηνή, ενώ το 1994 κυκλοφόρησε γραμματόσημο γι' αυτόν από το ελληνικό κράτος.

Το 2005 ήταν τα δέκα χρόνια από τον θάνατο του Προέδρου της Γαλλικής Δημοκρατίας, Μιττεράν.

Το 1995 που είχε αρρωστήσει σοβαρά ο πρόεδρος Φ. Μιττεράν, κάλεσε για συνάντηση τον φιλόσοφο και ακαδημαϊκό Ζαν Γκιττόν και του είπε περίπου τα εξής: Σεβαστέ μου δάσκαλε, ξέρεις ότι δεν τελειώνει μόνο η προεδρική θητεία μου, αλλά και η ζωή μου όπου να' ναι. Λοιπόν, τι έχεις να μου πεις για τα μετά θάνατον; Ο σοφός ακαδημαϊκός του απάντησε ότι όλα τα ύψιστα θέματα, όπως η αρχή του κόσμου και τα μετά θάνατον, σχετίζονται με τη μεταφυσική και με το θείον. Και ότι αυτό δεν το ετόνισε μόνο ο Πασκάλ, αλλά και οι σύγχρονοι κορυφαιοί φυσικοί (με βραβείο Νόμπελ), ο Μαξ Πλάνκ στη Γερμανία και ο Ντε-Μπρολί στη Γαλλία. Μετά από λίγο καιρό πέθανε ο σοσιαλιστής ηγέτης και γράφηκαν αρκετά για τις θρησκευτικές αναζητήσεις του. Δεν είναι άσχετη και η περιγραφή της θρησκευτικής κηδείας του, όπως μας την δείχνει το σχετικό ρεπορτάζ.

«Στη Παναγία των Παρισίων μεγάλες στιγμές ήταν η εκτέλεση ύμνου Ρέκβιεμ ... Στις δύο λειτουργίες, στο Ζαρνάκ και στο Παρίσι διαβάστηκαν αποσπάσματα από το Ευαγγέλιο του αγίου Ιωάννη και ο καρδινάλιος Λουσιτζέ που είχε προσωπική πνευματική επικοινωνία με τον πρώην πρόεδρο, γνωρίζοντας τα μεταφυσικά του ερωτήματα θέλησε να σημαδέψει την τελετή διαβάζοντας αποσπάσματα τελευταίων κεμένων του Φ.Μ. Μιττεράν με θέμα τη ζωή και το θάνατο». Και κατέληξε ο καρδινάλιος: «Ο Φ. Μιττεράν πίστευε στην επικοινωνία με το θείο, στην επικοινωνία των ανθρώπων μέσα από την ανώτερη διάσταση» (Ελευθεροτυπία 12.2.1996).

Στο Μιλάνο κυκλοφόρησε το βιβλίο του Germano Marani, «Ο Άγιος γιατρός της Μόσχας Fr. Joseph Haas» (σελίδες 244). Παρουσιάζει αυτόν τον ευσεβή Γερμανό γιατρό του 19ου αιώνα, ο οποίος πήγε για πολύ καιρό εθελοντικά στην Ρωσία για να ανακουφίζει τους καταδικασμένους που μετέφεραν με τα τραίνα στη Σιβηρία, τόπο εξορίας και καταναγκαστικών έργων. Κατόρθωσε με δυσκολία να τους δίνει φάρμακα και να απαλύνει τον πόνο τους. Το θαυμαστό του έργο έχουν αναφέρει ο Νοστογιέφσκι και ο Γκόρκι, ενώ τον είχε εκτιμήσει και επισκεφθεί ο Μητροπολίτης Φιλάρετος, αξιόλογος ιεράρχης της Μόσχας. Βλέπε και το βιβλίο του Ρώσου καθηγητού Nicolas Arseniev «Η αγία Μόσχα - Η θρησκευτική και πνευματική ζωή της κατά τον 19ο αιώνα», 2η έκδοση «Τήνος» 1991, σελ. 101-109.

Ένας άλλος γιατρός που τιμήθηκε επάξια το Μάρτιο του ίδιου έτους είναι ο μεγάλος χειρουργός και κατόπιν Επίσκοπος και ομολογητής της Πίστεως, που ανακηρύχτηκε Άγιος, ο Λουκάς Γιασενέτσκι. Σε ειδικό συνέδριο στην Οδησό της Ουκρανίας μίλησαν εγκωμιαστικά, γιατροί και θεολόγοι και άλλοι καθηγητές. Το μήνμα του στη Συμφερούπολη της Κριμαίας αποτελεί ένα τόπο μεγάλου και συνεχούς προσκυνήματος χιλιάδων λαού από την Ρωσία, Ουκρανία, Ελλάδα, κλπ. Βλέπε το αξιόλογο βιβλίο του αρχ. Νεκτάριου Αντωνόπουλου «Αρχιεπίσκοπος Λουκάς Βόϊνο Γιασενέτσκι, ένας άγιος ποιμένας και γιατρός χειρουργός (1877-1961)», Αθήνα 2001, 5η Έκδοση, σελ. 447.

Τον ίδιο μήνα (Μάρτιος 2006) μίλησε στην αίθουσα τελετών του Πανεπιστημίου Αθηνών ο καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Βιέννης J. Kodder, με θέμα: «Γιατί έγραψε τους ύμνους του ο Συμεών, ο νέος Θεολόγος». Ήταν πολύ σημαντικό ότι ένας αυστριακός ιστορικός ασχολήθηκε με έναν Βυζαντινό καλόγερο, όχι από τους λογιότερους, αλλά από τους πιο ταπεινούς και Χριστοκεντρικούς. Ήταν μια ομολογία Πίστεως που σπανίως ακούγεται μέσα στην αίθουσα αυτή, και να σημειώσουμε ότι για το ίδιο θέμα μίλησε ο ίδιος καθηγητής στο Ιστορικό Αρχείο του Πανεπιστημίου Αθηνών (Σκουφά 45). Ο μοναχός Συμεών εκ Παφλαγονίας ήλθε στην Κωνσταντινούπολη, μόνασε στις μονές Στουδίου και Αγίου Μάμαντος και έπειτα στην Χρυσούπολη (†1020).

Στις 24 Σεπτεμβρίου παρουσιάστηκε διά του τύπου συνομιλία που είχε τον Ιανουάριο του 2004 ο Γερμανός φιλόσοφος, νεομαρξιστής και άθεος Γιούργκεν Χάμπερμας με τον τότε Καρδινάλιο Γιόζεφ Ράτσιγκερ (τώρα Πάπα Βενέδικτο 16ο). Ο θεωρούμενος άθεος κατέληξε σε μια ομολογία που είχε δημοσιεύσει στο βιβλίο του «**Καιρός μεταβατικότητας**», το 2004: «Ο Χριστιανισμός –και μόνον αυτός- αποτελεί το βασικό θεμέλιο της Ελευθερίας, της Συνείδησης των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων, της δημοκρατίας, όλων αυτών που

θεωρούμε θεμέλια του δυτικού πολιτισμού». («Τύπος της Κυριακής», 24-09-2006 και «Καθημερινή», 04-10-2007). Ήταν μια έμμεση, αλλά συγκλονιστική ομολογία.

Ο Φράνσις Κόλινς στα 57 του χρόνια είναι ένας από τους μεγαλύτερους επιστήμονες γενετιστές στον κόσμο και διευθυντής του Εθνικού Κέντρου Ερευνών για το ανθρώπινο γονιδίωμα στις Η.Π.Α. Ο ίδιος ήταν επικεφαλής της επιστημονικής ομάδας που αποκρυπτογράφησε το ανθρώπινο D.N.A. Η φήμη του έφθασε στο αποκορύφωμά της όταν προσδιόρισε γονίδια που προκαλούν ασθένειες. Ο Κόλινς ολοκλήρωσε τη συγγραφή του βιβλίου που επιγράφεται: **«Η γλώσσα του Θεού. Ένας επιστήμονας παρουσιάζει τη βεβαιότητά του για την πίστη του»**, που κυκλοφορεί στις Η.Π.Α. Σε συνέντευξή του στους «Τάιμς» του Λονδίνου και στο καίριο ερώτημα, αν στα πεδία της κοσμολογίας και της εξέλιξης υπάρχει έδαφος για αρμονική σχέση μεταξύ της επιστημονικής και της πνευματικής αντιμετώπισης του κόσμου, η απάντησή του ήταν «ένα μεγάλο ναι». Στη δική του λογική δεν υπάρχει καμιά σύγκρουση του να είναι κάποιος επιστήμονας και να πιστεύει στον Θεό, γιατί, όπως είπε: «Ο τομέας της επιστήμης είναι η εξερεύνηση της φύσεως και αυτός του Θεού είναι ο πνευματικός κόσμος» («Ελεύθερος Τύπος», 13-07-2006).

Και ένας καλλιτέχνης που ομολογεί: Ο θεωρούμενος βασιλιάς της ποπ-αρτ, Αντυ Γουόρχωλ, «διατηρεί δεσμούς με το θείον και μάλιστα με τον Χριστιανισμό και προβληματίζεται από πολύ νωρίς για το επέκεινα». Μια μεγάλη έκθεση στη Ρώμη αποδεικνύει ότι έκρυβε σε όλη του τη ζωή τη σχέση που διατηρούσε με το θείο, το μεγάλο μυστικό του που το παρουσιάζει με πίνακες ζωγραφικής. Επίσης, πηγαίνει κάθε Κυριακή στην Εκκλησία και προσεύχεται καθημερινά. Τέλος, μέσα στο σπίτι του βρέθηκε και ένα βιβλίο εξομολόγησης, δώρο παλιό της μητέρας του («Αυγή», 05-10-2006).

Κλείνουμε το έτος αυτό με έναν άλλο καλλιτέχνη, τον Γερμανό σκηνοθέτη Βιμ Βέντερς, για τον οποίο έκανε αφιέρωμα το περιοδικό «BHMAGazino» (24/12/2006). Τέσσερις σελίδες με φωτογραφίες και ομολογίες, όπου ομολογεί: «Ονειρεύομαι 46 χρόνια το Άγιον Όρος. Και επιτέλους κατάφερα να πάω», λέει ο ίδιος. Και σε άλλο σημείο ομολογεί χαρακτηριστικά: «Η μεγαλύτερη κατάκτηση είναι η αποδοχή του Θεού χωρίς την κατηγοριοποίησή του». Δεν ανήκει πλήρως στην θρησκεία, αλλά ψάχνει εναγώνια, με ειλικρίνεια και βαθύτητα. Γι' αυτό και το ωραίο αυτό αφιέρωμα έχει ως υπότιτλο: «Αναζητώντας τον Θεό στο Άγιον Όρος».

Στις 2-4 Μαΐου συνήλθε στην Ακαδημία Αθηνών το 2ο Συνέδριο με θέμα «Επιστήμη, Τεχνολογία και ανθρώπινες Αξίες». Εκτός από άλλους ακαδημαϊκούς, Ευρωπαίους και Έλληνες, που ομολόγησαν την αναγκαιότητα των πνευματικών ή παραδοσιακών αξιών - σεβασμός, αγάπη, δικαιοσύνη, πίστη- ο Άγγλος καθηγητής της Φυσικής στο Καίμπριτζ και μέλος της Βασιλικής Ακαδημίας J.Polinghorne, ο οποίος έγινε και ιερέυς (Αγγλικανός) μετά την συνταξιοδότησή του, ομολόγησε ότι πέρα από τα διάφορα επιστημονικά δεδομένα είναι απαραίτητη η αναζήτηση του πρώτου αιτίου, της θεϊκής δημιουργικής αρχής. («Καθημερινή», 13-05-2007).

Τον ίδιο μήνα ο Πρόεδρος της Ιταλικής βουλής και πρώην Πρόεδρος της Κομμουνιστικής Επανίδρυσης Φ. Μπερτινόνι, επισκέφθηκε το Άγιον Όρος, όχι τυπικά ή εθιμοτυπικά, αλλά η επίσκεψή του χαρακτηρίστηκε ως «Επίσκεψη προσευχής και συμμετοχής», όπως διαβάζουμε στην εφημερίδα «Καθημερινή» (13-05-2007). Ο ίδιος δύο χρόνια προηγουμένως μίλησε σε συμπόσιο για την «Πίστη και Αιωνιότητα», που έγινε στο Παλέρμο Σικελίας και ομολόγησε ότι τον γοητεύει να μιλάει για την Πίστη.

Το θέρος του ιδίου έτους (4 Σεπτεμβρίου) ο Πολωνός συνθέτης Ζ. Preisner παρουσίασε, με πολλή επιτυχία, στο Ηρώδειο, ένα έργο του εμπνευσμένο από την Βίβλο και ιδιαίτερα από τον Ιώβ και το κατά Ματθαίον Ευαγγέλιο, που μας δίνουν διαχρονικά μηνύματα, ιδίως τη Χριστιανική αγάπη, τη μεγάλη αυτή αρετή που αποτελεί ξεχωριστό φάρμακο πνευματικό για την τραγική εποχή μας. Το έργο του έχει τον τίτλο «Σιωπή, νύχτα και όνειρα», έχει τη μορφή ορατορίου, με χορωδία και συμφωνική ορχήστρα και υποδηλώνει το δράμα του σύγχρονου ανθρώπου της καταναλωτικής κοινωνίας. (Βλέπε άρθρο του Αντώνη Γιαμβριά στο περιοδικό «Ακτίνες» (Δεκέμβριος 2007).

Ερχόμαστε στον ονομαστό Ρώσο καλλιτέχνη του βιολοντσέλου Μ. Ροστρόποβιτς, ο οποίος πέθανε κατά το έτος αυτό και ήταν γνωστός για την πίστη του. Είχε ομολογήσει το πιστεύω του, είχε βραβευθεί από το Οικουμενικό Πατριαρχείο και το κυριότερο, κατά την δεκαετία του 1970 επισκέφθηκε τη Μόσχα σε εποχή πλήρους κομμουνισμού και βαπτίστηκε σε Ορθόδοξο Ναό προς γενική κατάπληξη (Περιοδικό «Ακτίνες», Ιούνιος 2007).

Θα προσθέσουμε και έναν άλλον μεγάλο σύγχρονο Αμερικανό διανοούμενο και καθηγητή, τον G.Steiner, ο οποίος δεν ομολογεί σαφώς την πίστη, αλλά τονίζει ότι κάτι σπουδαίο μας λείπει σήμερα, το πνευματικώτερο και βαθύτερο νόημα του παντός. (Περιοδικό «Νέα Εστία», Μάιος 2004 και G.Steiner, «Η βαρβαρότητα της άγνοιας», 2001, κεφάλαιο: «Το ατελείωτο βάρος της απουσίας του Θεού». Του ιδίου, «Δέκα (πιθανοί) λόγοι για τη μελαγχολία της σκέψης», 2007. Και μόνο οι τίτλοι των έργων του δείχνουν πολύ χαρακτηριστικά την αναγκαιότητα της Πίστεως.

Την παραμονή του έτους αυτού (31-12-2007) το γνωστό αμερικανικό περιοδικό «Time» δημοσίευσε αξιόλογη συνέντευξη με τον Ρώσο Πρόεδρο Βλαντιμίρ Πούτιν. Εκτός από πολιτικά θέματα δύο άλλα πνευματικά σημεία είναι ενδιαφέροντα. Αναφέρει την Βίβλο, την οποία έχει διαβάσει και την έχει στο νου του και εξάλλου υπολογίζει την θρησκεία, όπως υπολογίζει τον κοινό νου και τις ηθικές αξίες. Ο ίδιος εκκλησιάστηκε τη νύχτα των Χριστουγέννων σε μοναστήρι και πριν ένα χρόνο είχε επισκεφθεί τον Αλέξανδρο Σολζενίτσιν να του επιδώσει το βραβείο για την πνευματική του συμβολή προς ανόρθωση της Ρωσίας. Ας αφήσουμε ότι είχε συμμετάσχει ο ίδιος στην επιμνημόσυνη δέηση του Πατριάρχη Μόσχας Αλεξίου για τα θύματα του σοβιετικού καθεστώτος.

Στις 19 Φεβρουαρίου 2008 η αγγλική εφημερίδα «Times» (σελ.12) άνοιξε μία μεγάλη έρευνα με θέμα: «Γιατί πιστεύουμε;». Για την έρευνα αυτή διατέθηκαν μεγάλα ποσά και θα την συντονίσουν και επεξεργασθούν καθηγητές της Οξφόρδης, του Κέντρου Επιστήμης και Θρησκείας και του Κέντρου Ανθρωπολογίας και Νοητικής. Συγκεκριμένα, ο ψυχολόγος Justin Barrett, ο γνωστός άθεος R. Dawkins και ο προαναφερθείς ανωτέρω καθηγητής Alistair McGrath. Το πράγμα δείχνει ότι παίρνουν στα σοβαρά το θέμα της θρησκείας, το νόημά της και τη σημερινή της παρουσία, και όχι περιφρονητικά και αδιάφορα.

* * * * *

Τελειώνοντας την παράθεση αυτών των ντοκουμέντων θα μπορούσε να ρωτήσει κάποιος: «Στην Ελλάδα έχουμε άραγε παρόμοιες μαρτυρίες;».

Για να μην επεκταθούμε πολύ, θα μπορούσαμε να αναφέρουμε ενδεικτικά μερικά ονόματα πιστών επιστημόνων και μάλιστα των θετικών επιστημών. Από τους ακαδημαϊκούς: Γ. Κοντόπουλο, Λουκά Χριστοφόρου και Σταμ. Κριμιζή. Από τους καθηγητές ιατρικής: Γ. Δάικο, Π. Τούτουζα, Γ. Παπαγεωργίου, Χ. Ρούσσο. Από το Πολυτεχνείο: Ι. Χαϊνή.

Από τα Πανεπιστήμια των επαρχιών:

Θεσσαλονίκη: Σταύρος Μπαλογιάννης.

Ιωάννινα: Μάνεσης, Χριστοδουλίδης.

Ξάνθη: Εμμανουήλ Σαρρής.

Πάτρα: Γ. Δημητρακόπουλος.

Ηράκλειο: Δ. Μπούμπας, Ηλ. Κουρούμάλης.

Παρόμοια μηνύματα πίστεως δίνουν από τον χώρο τους ο πρ. Πρύτανης του Πανεπιστημίου Αθηνών Γ. Μπαμπινιώτης, οι μουσικοσυνθέτες Μιχάλης

Αδάμης και Σταμάτης Σπανουδάκης, η δραματική ηθοποιός Άννα Συνοδινού και άλλοι.

Και από τον κόσμο των γραμμάτων και της πολιτικής σημειώνουμε δύο ενδιαφέροντες περιπτώσεις.

Για τον Αντώνη Σαμαράκη 2003 έχουμε τα εξής:

Μετά την κατοχή (1945-1950) μετείχε στην χριστιανική συντροφιά του περιοδικού «Ακτίνες» με τον καθηγητή Αλ. Τσιριντάνη. Κατόπιν απομακρύνθηκε. Αλλά έμεινε μία σπίθα μέσα του, η οποία τα τελευταία χρόνια φαίνεται ότι ξαναζωντάνεψε. Έτσι είχε πνευματική επικοινωνία με τον αγιορείτη μοναχό Πολύευκτο Γαλόπουλο, ο οποίος είχε τελειώσει την Παιδαγωγική Ακαδημία.

Τον Οκτώβριο του 2000 έγραψε πολύ επαινετικό σχόλιο για τον εκδημίσαντα τότε αρχιμανδρίτη Ιωάννη Αλεξίου εκφράζοντας την βαθειά λύπη του στο περιοδικό «Παραμβολή» της Χριστ. Φοιτητικής Ένωσης. Τα χρόνια εκείνα είχε τηλεφωνικές επικοινωνίες και με άλλο γνωστό κληρικό και αντάλλαζε μερικά γράμματα, στα οποία υπέγραφε «με την αγάπη του Χριστού».

Το Πάσχα του 1999 η «Ελευθεροτυπία» στο ένθετο «Τάμι Άουτ» δημοσίευσε τρία πασχαλινά ποιήματά του, της εποχής των «Ακτίνων» με την έγκρισή του.

Αλλά και όταν το Πανεπιστήμιο Αθηνών τον ανекήρυξε επίτιμο διδάκτορα, έδωσε πάλι μια πνευματική μαρτυρία μέσα στην αίθουσα τελετών, 16 Μαΐου 1994, (Τα Νειάτα, Απρίλιος 2004, περ. Τα Νειάτα, Μάιος – Ιούνιος 2007).

Τον Αύγουστο του 2005 το περιοδικό Λυδία έγραψε για τον αποβιώσαντα Χαρίλαο Φλωράκη: «Την τελευταίαν πενταετίαν της ζωής του εκκλησιαζόταν στον ιερό ναό των Αγίων Ισιδώρων στον Λυκαβητό και μάλιστα έψαλλε μαζί με τον δεξιό ψάλτη». Επίσης, είχε κάνει θρησκευτικό γάμο στο Χαλάνδρι, στο ναό Αγίου Γεωργίου.

Εξ άλλου, ο γνωστός ιερομόναχος και υμνογράφος της Μονής Σίμωνος Πέτρης, που ήταν συμπατριώτης του, Αθανάσιος Αγγελάκης βεβαιώνει, ότι ο Φλωράκης είχε επισκεφθεί τη μονή τους με ευλάβεια, ότι συνομίλησαν για πνευματικά θέματα, που ο ίδιος το επεξήγησε, και ότι τον κάλεσε στην Αθήνα, στα γραφεία του Κόμματος στον Περισσό, να συνεχίσουν τον πνευματικό αυτό διάλογο (Ανάπλασις, 2005 σελ. 420).

«Ο Φλωράκης στο Άγιον Όρος»! Στο περιοδικό «Ρεσάλτο» (πολιτικής και πολιτισμικής παρέμβασης, αρ. 13 Ιανουάριος 2007, σελ. 16-17), ο Μαθηματικός και Εκδότης Γιώργος Σπηλιώτης δημοσιεύει άρθρο με τον προηγούμενο τίτλο και περιγράφει λεπτομέρειες από προσκυνηματικό ταξίδι του μακαρίτη Χαρίλαου Φλωράκη στο ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ γύρω στο 1995. Μεταξύ άλλων ο

Γ.Σ. αναφέρει και «περίεργη» ερώτηση της κας Μαρίας Δαμανάκη στον Χ.Φ.: «Και εσύ, Χαρίλαε, στο Όρος;» Και η απάντηση του Χ.: «Μακάρι να'χα πάει νωρίτερα. Και' γω θα' μουν καλύτερα και ο τόπος»! Και επιστρέφοντας από το Όρος στη Ουρανούπολη έκαμε την εξής δήλωση: «Βρε παιδιά, περίμενα να βρω μέσα στο Όρος γέρους μοναχούς και απεναντίας είδα νέα παιδιά, σπουδαγμένα!»

Μετά από όλα αυτά ίσως διερωτηθεί κανείς, γιατί ένας ανθρωπιστικός Σύνδεσμος ασχολείται με την έννοια του Θεού; Θα μπορούσαμε να πούμε πολλά, αλλά αρκούμεθα σε ένα δεδομένο.

Το 1943, ο κορυφαίος Γερμανός φιλόλογος Werner Jäger, ο οποίος είχε διδάξει στα καλύτερα γερμανικά Πανεπιστήμια και το 1934 λόγω του Χιτλερισμού κατέφυγε στις Η.Π.Α. και δίδαξε στο Harvard, προσκλήθηκε στο Marquette University να δώσει διαλέξεις περί ανθρωπισμού. Οι ομιλίες αυτές βγήκαν σε βιβλίο που φέρει τον τίτλο «Humanism and Theology». Μεταξύ άλλων λέγει: «Ο Πλάτων και ο Άριστοτέλης, ακολουθώντας τον Σωκράτη, θέτουν την βεβαιότητα του Θεού ως την υπερέτατην αρχήν της ηθικής και της κοινωνικής τάξεως. Προσεγγίζουν δέ τον Θεόν διά του λόγου και αυτήν την νοητικήν προσπάθειαν ονομάζουν **θεολογίαν**. Έκείνος πού έθεσε την αρχήν αυτήν, ως κέντρον πάσης φιλοσοφικής σκέψης, είναι ο Πλάτων. Διά τούτο δικαίως ονομάστηκε «πατήρ της Θεολογίας» από τον Αυγουστίνον. Και η ελληνική φιλοσοφία υπήρξε η μεγαλύτερα δημιουργία του ελληνικού πνεύματος στον θρησκευτικών τομέα». (Η. Μαστρογιαννόπουλου «Οί Πατέρες και ο Άνθρωπος», 2η έκδοση 1979 Β. Έραστου, Ανθρωπισμός και Θεολογία κατά τον Jäger, Ακτίνες, Νοέμβριος 1954).